

Govor potpredsjednika Hrvatskoga sabora i izaslanika predsjednika Sabora akademika Željka Reinera na obilježavanju Dana Matice hrvatske 2020.

11. veljače 2020.

Poštovani predsjedniče Vlade g. Plenkoviću,
Poštovani predsjedniče Matice hrvatske prof. Botica,
Poštovani uzvanici, dame i gospodo,

Osobita mi je čast i zadovoljstvo što sam danas ovdje s vama i što vas mogu pozdraviti u ime predsjednika Hrvatskoga sabora g. Gordana Jandrokovića, svih zastupnica i zastupnika i u svoje osobno ime.

Danas obilježavamo 178 godina rada Matice hrvatske, jedne od najstarijih hrvatskih kulturnih ustanova, i dozvolite mi reći, ponosnog svjedoka očuvanja hrvatskog narodnog bića, hrvatske ustrajnosti i hrvatske borbe za vlastite vrijednosti.

Matica hrvatska, tada ilirska, osnovana je u žaru hrvatskog narodnog preporoda 1842. godine na prijedlog preporoditelja grofa Janka Draškovića i Matičinog prvog predsjednika. Hrvatski domoljubi željeli su stožernu ustanovu koja će oblikovati, učvršćivati i promicati hrvatski nacionalni identitet, a to su i ostvarili!

Najveći velikani hrvatske političke i javne scene 19. stoljeća bili su uključeni u rad Matice. Bilo je to vrijeme buđenja nacionalne svijesti i zamaha mladih intelektualaca koji su se riječju, perom i djelom borili za ono što je stoljećima bilo zatirano: za jedinstvenost hrvatskog naroda, ujedinjenje hrvatskih zemalja i hrvatski jezik.

Kao potpredsjednik Hrvatskog sabora ne mogu ne spomenuti da se samo godinu dana nakon osnutka Matice, u Hrvatskome saboru čula ta s tolikom žudnjom iščekivana hrvatska riječ. „*Tko može celomu jednomu narodu zabraniti, da svojim prirođenim jezikom govori?*“, pitao je tada Ivan Kukuljević Sakcinski na materinskom jeziku, a četiri godine kasnije, na njegov prijedlog, hrvatski je jezik

napokon postao službeni jezik u javnoj uporabi. Ivan Kukuljević bio je predsjednik Matice punih 15 godina, on je Matici dao hrvatsko ime, a pod njegovim vodstvom je sagrađena i ova palača u kojoj se danas nalazimo.

Ne smijemo zaboraviti da je upravo u Matici hrvatskoj 1967. godine sastavljena poznata Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika čiji su potpisnici od komunističkih vlasti bili oštro kritizirani, a neki su snosili i ozbiljnije posljedice. Matica hrvatska odigrala je vrlo važnu ulogu i tri godine kasnije u hrvatskom proljeću, ponovnim buđenjem svijesti hrvatskoga naroda o vlastitom identitetu. Svojom izdavačkom djelatnošću, a posebno putem *Hrvatskog tjednika*, Matičin nakladnički zavod brinuo se za širenje hrvatskih ideja koje su se polako prihvaćale. U Matici hrvatskoj donesena je odluka o skupljanju financijskih sredstava za kapitalne objekte koji su trebali povezati neke krajeve Hrvatske koji su bili zemljopisno odijeljeni od središnje Hrvatske, sve s ciljem okupljanja i povezivanja svih dijelova Hrvatske: za tunel kroz Učku i autoput Zagreb-Split. Nakon nasilnog sloma hrvatskog proljeća, Matica hrvatska bila je zabranjena, a mnogi njezini članovi uhićeni, među ostalima i prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman. Mnogi su članovi ostali bez posla i bili uklonjeni iz javnoga života samo zato jer su zagovarali makar malo nacionalne slobode u komunističkom sustavu koji to Hrvatima nije dozvoljavao. Nešto više o Tuđmanovom doprinosu Matici čut ćemo za koji trenutak od profesora Botice. Ideja o Hrvatskoj izvan Jugoslavije očito je tada još bila neostvariva i po komunističke vlastodršce iz Beograda izuzetno opasna, ali sjeme koje je u to vrijeme posađeno konačno je prokljalo nakon dvadeset godina hrvatske šutnje, iako na težak način. Hrvatska je napokon postala slobodna i neovisna, no nažalost okupana pritom krvlju svojih najboljih sinova i kćeri.

Matica hrvatska kroz bogatu povijest zadužila nas je nekima od najvećih vrijednosti hrvatske kulturne baštine. Časopisi *Vienac*, *Kolo* i *Hrvatska revija*, biblioteka *Stoljeća hrvatske književnosti*, samo su neki od njih.

Međutim, ono što je najvažnije: djela i izdanja Matice hrvatske vrlo aktivno i uspješno žive i danas, odražavaju duh hrvatske kulture modernoga vremena, posvećena su burnoj i bogatoj povijesti, ali što je osobito važno - okrenuta su budućnosti. Vodstvo Matice hrvatske, predvođeno predsjednikom prof. Boticom,

ima jasnu viziju snaženja hrvatskoga identiteta i kulture djelima mladih umjetnika i znanstvenika, na čemu vam od srca zahvaljujem. Snaga i svježina mladosti danas stvaraju priču o suvremenoj Hrvatskoj koja će se s ponosom prepričavati sutra, a nama donosi smiraj i zadovoljstvo da hrvatska kultura i ubuduće nastavlja biti klesana od tisućljetnog kamena hrvatske baštine.

Prvi Matičin predsjednik, grof Janko Drašković o Matici je rekao: „*Najpoglavitija svrha našeg društva jest: nauku i književstvo u našem narodnom jeziku rasprostranjivati i priliku mladeži našoj dati da se domorodno izобрази*“. Izuzetno mi je drago da je Matica tijekom svojih 178 godina postojanja, uz velike prepreke i žrtve, ostala istinski posvećena ovoj misli pa i dalje ponosno opravdava epitet temeljnog stupa hrvatske kulture i na tome vam od sveg srca čestitam.

Hvala.